

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 160/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., M., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ndob 5/2009 a jeho uznesením z 26. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2009 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti D., a. s., M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. K., M., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Ndob 5/2009 a jeho uznesením z 26. februára 2009 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu príloh k sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka ako účastníčka konania vedeného Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 Cb 1009/2000 prostredníctvom svojho právneho zástupcu JUDr. M. K. vzniesla námietku zaujatosti proti zákonnému sudcovi krajského súdu v tomto konaní.

O sťažovateľkou vznesenej námietke zaujatosti sudcu rozhodoval najvyšší súd v konaní „o vylúčenie zákonného sudcu v konaní Krajského súdu v Košiciach vedeného pod sp. zn. 4 Cb 1009/2000“. Konanie bolo vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Ndob 5/2009.

Najvyšší súd svojím uznesením rozhodol o zastavení tohto konania podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z dôvodu, že neboli splnené podmienky konania pre rozhodovanie o vylúčení sudcu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie ňou označených základných a iných práv uznesením najvyššieho súdu a uviedla:

«Sťažovateľka podala námietku zaujatosti zákonnej sudkyne KS - KE... a sťažnosť na prietahy, ktoré sú v úzkej kontinuite s dôvodnými pochybnosťami o nezaujatosti zákonného sudcu vyjadrené v podaní z 19. XI. 2008, doplnené o pádne fakty v podaní zo dňa 17. XII. 2008 a následne odstránenie nedostatkov na výzvu KS zo dňa 6. II. 2009.

Sťažnosť pod A/ bola smerovaná na nesprávnu činnosť KS KE – prietahy... a v časti B/ vznesená námietka zaujatosti § 14 - 17 OSP, lebo sú v korelácii.

NS SR... dôkladne neprebral efektívne argumenty pre relevantné právne posúdenie zaujatosti namietanej sudkyne, ktoré boli špecifikované na str. -2- až -7- „sťažnosti“...

Takúto námietku možno uplatniť aj podľa čl. 1 ods. 2, ako aj čl. 7 ods. 5 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

Rozhodnutie NS SR o zaujatosti zákonnej sudkyne nemožno považovať v intenciách uznesenia 2 Ndob/2009 za „ratione materiae“ ako súčasť práva v zmysle čl. 46 (1) Ústavy a čl.6 (1.) Dohovoru.

Namietam preto porušenie čl. 6, čl. 13, a čl. 17 Dohovoru...

Na záver podotýkam nesprávny postup NS SR s poukazom na čl. 1 ods. (1) a (2) Ústavy SR.»

Sťažovateľka poukázala na nedostatočné odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je podľa nej v rozpore s § 167 ods. 2 v spojení s § 157 ods. 2 OSP, a nesprávne vyhodnotenie dôkazov v rozpore s § 132 OSP. Zároveň namietala aj „opovrhovanie“ najvyššieho súdu ustanovením § 135 OSP, ako aj námietkami sťažovateľky o zaujatosti zákonnej sudkyne. Pri argumentácii o nesprávnosti uznesenia najvyššieho súdu poukazovala aj na to, že sudca najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o sťažovateľkou vznesenej námietke zaujatosti, taktiež rozhodoval o odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu krajského súdu vo veci samej v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cb 1009/2000.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo D. a. s. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane..., bolo konaním NS SR v sp. zn. 2 Ndob5/2009 porušené.

2. Ústavný súd SR prikazuje NS SR, ktorý v konaní 2 Ndob5/2009 základné právo sťažovateľky porušil, aby obnovil stav pred jeho porušením.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu.

Najvyšší súd svojím uznesením rozhodol o zastavení konania „o vylúčenie zákonného sudcu v konaní Krajského súdu v Košiciach vedeného pod sp. zn. 4Cb 1009/2000“ z dôvodu, že podľa § 104 ods. 1 OSP neboli splnené podmienky konania pre rozhodovanie o vylúčení sudcu. Konanie „o vylúčenie zákonného sudcu v konaní Krajského súdu v Košiciach vedeného pod sp. zn. 4Cb 1009/2000“ sa začalo na základe sťažovateľkou vznesenej námietky zákonného sudcu.

Podľa sťažovateľky k porušeniu ňou označeného základného a iného práva došlo v dôsledku nesprávnych skutkových a právnych záverov najvyššieho súdu.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti skutkových

a právnych záverov namietaných sťažovateľkou alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom zistení skutkového stavu veci, nesprávnych právnych záveroch, či nedostatočnom odôvodnení záverov najvyššieho súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu je veľmi podrobné, dôsledné a vyčerpávajúce a sťažovateľka neuviedla vo svojej sťažnosti žiadne argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybníť správnosť a ústavnosť záverov najvyššieho súdu.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že tento sa podrobne a dôsledne vysporiadal s obsahom podania sťažovateľky, ktorým okrem iných namietala zaujatosť sudcu krajského súdu, keď uviedol:

«Predsedkyňa senátu Krajského súdu Košice predložila spisy s predladacou správou doručenou Najvyššiemu súdu SR dňa 12. 01. 2009 za účelom rozhodnutia o námietke zaujatosti vznesenej zástupcom žalovaného proti sudcovi (sudcom) Krajského súdu v Košiciach (č. l. 239 - 245 spisov). Najvyšší súd SR ako súd nadriadený vec vrátil bez vybavenia s tým, že nie sú splnené náležitosti takejto námietky, aby procesné vady boli odstránené a spisy predložené späť na rozhodnutie...

Krajský súd v Košiciach, v zmysle tejto úpravy vyzval právneho zástupcu žalovaného JUDr. K. na odstránenie väd podania podľa úpravy nadriadeného súdu listom z 27. 01. 2009, ktorý bol namietajúcemu doručený podľa vykázaného doručenia (doručenky) 05. 02. 2009... Na list dotknutý advokát reagoval listom zo 06. 02. 2009..., že namietanou sudkyňou je JUDr. K. P., čo možno z jeho podania zistiť a tiež oznámenie o ústavnom oprávnení vznesenia námietky zaujatosti a nesprávnom postupe v konaní namietanou sudkyňou.

Krajský súd predložil opätovne predmetné spisy na rozhodnutie.

Senát Najvyššieho súdu SR, ako senát nadriadeného súdu predtým než spochybnenie nezaujatosti sudcu prejednal skúmal, či sú splnené procesné podmienky pre taký postup. Kvôli úplnosti uvádza úvodu časť sedemstranného podania zástupcu odporcu, adresovaného k rukám predsedu Krajského súdu v Košiciach (nasleduje citácia podania, pozn.)...

súd, prejednávajúci vznesenú námietku zaujatosti, považuje za potrebné upozorniť odporcu na ustanovenie § 5 ods. 2 OSP, podľa ktorého súd nemá poučovaciu povinnosť o procesných právach a povinnostiach účastníka pri advokátskom zastúpení a už zvlášť nie samotného advokáta. Ďalej na ustanovenie § 101 ods. 1 OSP a to na povinnosť účastníka a tým v prenesení na základe plnomocenstva na advokáta, dbať na pokyny súdu. Na tieto chyby je potrebné upozorniť, pretože ich advokát vo svojich podaniach bude aj v iných konaniach opakovať...

Postup pri vznesení námietky, ktorou účastník (či v jeho mene advokát) spochybnil nezaujatosť sudcu v podaní namietajúceho je samostatným konaním a rozhoduje o tom nadriadený súd. Tomu má účastník, či jeho advokát, prispôbiť aj také podanie...

Namietajúci uviedol stroho v podaní ustanovenia §§ 14 - 17 OSP, ale bez ich vecného naplnenia. Okrem zákonného vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci (§ 14 ods. 2 OSP), je dané účastníkom právo vzniesť námietku zaujatosti, voči sudcovi, ktorý vec prejednáva (§ 15a ods. 1 OSP) z dôvodov uvedených v § 14 ods. 1 OSP. Podľa tohto ustanovenia „Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti“. A podľa ods. 3 „Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach“.

Sú tri zákonné dôvody a to sudca má pomer k veci (z toho možno vyvodiť, že má záujem aj na výsledku sporu), má taký vzťah k účastníkovi (z toho by bolo možné vyvodiť, že má osobný záujem, aby výsledok sporu bol v prospech niektorého účastníka), alebo je z takého dôvodu zainteresovaný v prospech právneho zástupcu.

Tieto dôvody, aj pokiaľ ide o spochybnenie, sa musia javiť objektívne a nie subjektívne, ak by sa totiž pripustilo subjektívne spochybnenie, bolo by možné spochybniť každého sudcu, pre toho - ktorého účastníka nepohodlného. Ak prihliadneme na ods. 3 a porovnáme to s podaním namietajúceho, potom je možno konštatovať, že namietajúci v svojom neprehľadnom podaní ani len neuviedol také dôvody, ktoré by naplňovali citované ustanovenie. Súd pritom poukazuje na ďalší postup upravený v nasledujúcich ustanoveniach...

Neboli splnené podmienky pre rozhodovanie o vylúčení sudcu, tento nedostatok nebolo možné odstrániť, preto nadriadený súd konanie zastavil (§ 104 ods. 1 OSP)...»

Ústavný súd poznamenáva, že absencia zákonných náležitostí podania, ktorou sťažovateľka vznášala námietku zaujatosti sudcu krajského súdu, a neodstránenie nedostatkov podania ani následným podaním sťažovateľky v zastúpení advokátom po výzve krajského súdu na ich odstránenie, je dostatočným dôvodom pre záver, ktorý bol učený najvyšším súdom v jeho uznesení.

Podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu takýmto nie je.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2009